

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Κεφάλαιο 2ο (συνέχεια)
c) Ο δείκτης τιμών καταναλωτή

Δείκτης τιμών καταναλωτή

- Ο δείκτης τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) μετρά το συνολικό κόστος των αγαθών και υπηρεσιών που αγοράσθηκαν από έναν τυπικό καταναλωτή
- Χρησιμοποιείται για να ελεγχθούν οι αλλαγές στο κόστος ζωής
- Περιγράφει την κίνηση των τιμών χρησιμοποιώντας έναν δείκτη

Δείκτης τιμών καταναλωτή

- Όταν ο ΔΤΚ αυξάνει, η τυπική οικογένεια ξοδεύει περισσότερες δραχμές (ευρώ) για να διατηρήσει το ίδιο επίπεδο ζωής

Εύρεση ΔΤΚ

- *Προσδιορισμός του καλαθιού της νοικοκυράς:* Ποια αγαθά και υπηρεσίες είναι σημαντικά για το μέσο νοικοκυριό.
 - Η Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας προσδιορίζει το περιεχόμενο του καλαθιού <http://www.statistics.gr/>
- *Προσδιορισμός των τιμών:* Εύρεση των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών που περιέχονται στο καλάθι

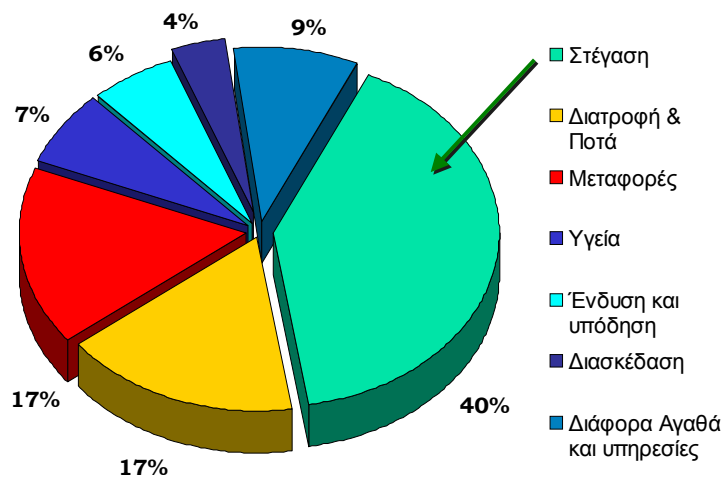
Εύρεση ΔΤΚ

Ομάδες Ειδών αγαθών κ υπηρεσιών	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ		Μεταβολή (%)	Επίπτωση
	2000	1999		
1 Διατροφή και Μη αλκοολούχα ποτά	102,9	100,8	2,0	0,39
2 Αλκοολούχα ποτά και Καπνός	107,0	101,2	5,8	0,21
3 Ένδυση και Υπόδηση	108,1	104,4	3,5	0,42
4 Στέγαση	113,0	104,2	8,5	1,12
5 Διαρκή αγαθά - Είδη νοικοκυριού και Υπηρεσίες	103,9	101,4	2,5	0,21
6 Υγεία	104,5	101,1	3,4	0,19
7 Μεταφορές	104,8	99,5	5,3	0,62
8 Επικοινωνίες	88,9	93,9	-5,2	-0,09
9 Αναμυχή - Πολιτιστικές δραστηριότητες	102,8	100,9	2,0	0,10
10 Εκπαίδευση	105,6	101,9	3,6	0,11
11 Ξενοδοχεία-Καφέ-Εστιατόρια	109,2	104,4	4,6	0,44
12 Διάφορα αγαθά και Υπηρεσίες	105,5	102,5	2,9	0,18
Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	105,5	101,6	3,9	

Σύγκριση Δείκτη τιμών Καταναλωτή σε δωδεκάμηνη περίοδο
(1999-2000) (πηγή: ΕΣΥ, ενημερωτικό δελτίο, Εθνικός ΔΤΚ, Δεκέμβριος 2001)

Τι περιέχει το καλάθι του ΔΤΚ?

Εύρεση ΔΤΚ

- *Υπολογισμός του κόστους του καλαθιού:*
Χρήση των δεδομένων για τον υπολογισμό του κόστους σε διαφορετικές περιόδους
- *Επιλογή της περιόδου βάσης και υπολογισμός του δείκτη :*
 - Επιλογή του χρόνου βάσης
 - Υπολογισμός του δείκτη διαιρώντας την αξία του περιεχόμενου του καλαθιού σε τιμές ενός έτους με την αξία του σε τιμές έτους βάσης και πολλαπλασιάζοντας με το 100.

Εύρεση πληθωρισμού

- *Υπολογισμός του πληθωρισμού:* Ο ρυθμός πληθωρισμού είναι η ποσοστιαία αλλαγή του δείκτη τιμών καταναλωτή από περίοδο σε περίοδο

Παράδειγμα

- Έτος βάσης το 1990
- Αξία καλαθιού το 1990 είναι \$1,200
- Αξία καλαθιού το 1991 είναι \$1,236
- $\Delta\text{TK} = (\$1,236/\$1,200) \times 100 = 103$
- Οι τιμές αυξήθηκαν κατά 3% μεταξύ του 1990 και του 1991

Προβλήματα μέτρησης του κόστους ζωής

- Ο ΔTK δεν είναι ο τέλειος δείκτης μέτρησης του κόστους ζωής
- Προβλήματα:
 - Προβλήματα υποκατάστασης
 - Είσοδος νέων αγαθών
 - Μη-μετρήσιμες αλλαγές ποιότητας

Προβλήματα υποκατάστασης

- Το περιεχόμενο του καλαθιού δεν αλλάζει όταν αλλάζουν οι τιμές (και οι καταναλωτές μετακινούνται από αγαθό σε αγαθό)
 - Οι καταναλωτές υποκαθιστούν τα αγαθά που γίνονται σχετικά πιο ακριβά
 - Ο δείκτης υπερεκτιμά την αύξηση του κόστους καθώς δεν λαμβάνει υπόψη τις υποκαταστάσεις που πραγματοποιούν οι καταναλωτές

Είσοδος νέων αγαθών

- Το καλάθι της νοικοκυράς δεν αντικατοπτρίζει τις αλλαγές που επιφέρουν τα νέα αγαθά
 - Τα νέα αγαθά αυξάνουν την ποικιλία που αυξάνει την αξία του εισοδήματος
 - Οι καταναλωτές χρειάζονται λιγότερο εισόδημα για να διατηρήσουν το ίδιο επίπεδο ζωής

Μη-μετρήσιμες αλλαγές ποιότητας

- Εάν η ποιότητα ενός αγαθού αυξηθεί από χρόνο σε χρόνο, η αξία του εισοδήματος αυξάνει ακόμη και σε σταθερές τιμές
- Εάν η ποιότητα μειωθεί από χρόνο σε χρόνο, η αξία του εισοδήματος μειώνεται ακόμη και σε σταθερές τιμές

Ο ΔΤΚ και ο Αποπληθωριστής

- Οι οικονομολόγοι και όχι μόνον χρησιμοποιούν τον ΔΤΚ και τον αποπληθωριστή του GDP για να μετρήσουν πόσο γρήγορα αυξάνει το επίπεδο τιμών
- Υπάρχουν όμως τρεις πολύ σημαντικές διαφορές μεταξύ τους

Ο ΔΤΚ και ο Αποπληθωριστής

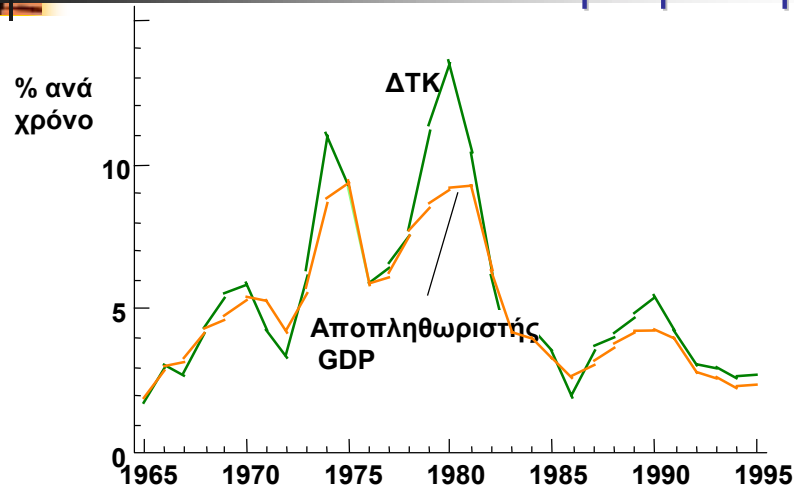

Figure 11-Μακροοικονομική

Ε. Σ. Σαρτζετάκης

15

Ο ΔΤΚ και ο Αποπληθωριστής

■ Ο ΔΤΚ . . .

. . . Συμπεριλαμβάνει μόνο καταναλωτικά αγαθά

. . . Συμπεριλαμβάνει εισαγόμενα αγαθά

. . . Υπολογίζεται χρησιμοποιώντας ένα σταθερό καλάθι της νοικοκυράς

Ο ΔΤΚ και ο Αποπληθωριστής

- Ο αποπληθωριστής GDP . . .
 - . . . Συμπεριλαμβάνει όλα τα αγαθά που παράγονται εγχώρια
 - . . . Δεν συμπεριλαμβάνει εισαγόμενα αγαθά
 - . . . Υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τα τρέχοντα αγαθά

Διόρθωση οικονομικών μεγεθών

- Οι δείκτες τιμών χρησιμοποιούνται για την διόρθωση οικονομικών μεγεθών ώστε να γίνεται σωστά η διαχρονική σύγκριση
- Όταν κάποιο οικονομικό μέγεθος αναπροσαρμόζεται αυτόματα ως προς τον πληθωρισμό, με νόμο ή συμφωνίες, το μέγεθος αυτό λέγεται ότι έχει αυτόματη αναπροσαρμογή (**indexed** for inflation)

Διόρθωση οικονομικών μεγεθών

- Ας αναπροσαρμόσουμε το μισθό που έπαιρνε η Δώρα Μάντη το 1931 σε δραχμές του 1995:

$$\begin{aligned}W_{1995} &= W_{1931} \times \frac{\text{Price index}_{1995}}{\text{Price index}_{1931}} \\ &= \$80,000 \times \frac{107.6}{8.7} \\ &= \$989,425\end{aligned}$$

Πραγματικό και Ονομαστικό Επιτόκιο

- Το επιτόκιο είναι το τίμημα που θα πληρωθεί στο μέλλον για μια μεταβίβαση χρημάτων που έγινε στο παρελθόν
- Ή αλλιώς είναι η τιμή που υπόσχεται ο δανειζόμενος στο δανειστή για τη χρησιμοποίηση ενός ποσού για μια χρονική περίοδο (εκφρασμένο ως ποσοστό, δηλ. %)

Πραγματικό και Ονομαστικό Επιτόκιο

- Το **ονομαστικό επιτόκιο** είναι το επιτόκιο χωρίς διόρθωση για τον πληθωρισμό
- Το **πραγματικό επιτόκιο** είναι το ονομαστικό διορθωμένο για πληθωρισμό

$$\text{Πραγματικό επιτόκιο} = \text{Ονομαστικό} - \text{Πληθωρισμός}$$

Πραγματικό και Ονομαστικό Επιτόκιο

Παράδειγμα

- Δανείστηκες 1,000 δρχ. για έναν χρόνο
- Το ονομαστικό επιτόκιο είναι 15%.
- Στον χρόνο αυτό ο πληθωρισμός ήταν 10%

$$\begin{aligned}\text{Πραγματικό επιτόκιο} &= \text{Ονομαστικό} - \text{Πληθωρισμός} \\ &= 15\% - 10\% = 5\%\end{aligned}$$

Πραγματικό και Ονομαστικό Επιτόκιο

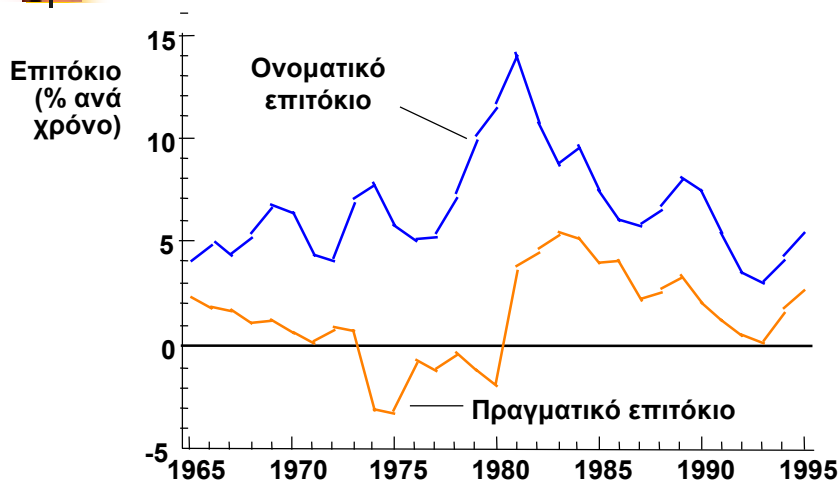

Figure 11-Μακροοικονομική

Ε. Σ. Σαρτζετάκης

23

Ο ρόλος των προσδοκιών

- Το πραγματικό επιτόκιο είναι το προσδοκώμενο πραγματικό επιτόκιο καθώς ο πληθωρισμός την ημέρα του δανεισμού δεν είναι γνωστός και επομένως υπάρχει κάποια προσδοκία για τον ρυθμό του πληθωρισμού
- Η υπόθεση του Fisher

Ο ρόλος των προσδοκιών

- Υπόθεση στατικών προσδοκιών
 - Συστηματικά σφάλματα

- Υπόθεση αναπροσαρμοζόμενων προσδοκιών
 - 'Backward looking

- Υπόθεση ορθολογικών προσδοκιών
 - Χρήση όλων των πληροφοριών (μόνο τυχαία σφάλματα)